

Del A - Öppen information

Nödvatten- och kontinuitetsplan
i Borgholms kommun

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Hot och risker mot dricksvattenförsörjning och avloppshantering.....	3
Information vid en kris eller störning.....	3
Vid störningar i dricksvattenförsörjningen	3
Vid störningar i avloppshanteringen	6
Olika begrepp och dokument som behandlar beredskap, hot och risker mot dricksvattenförsörjningen och avloppshanteringen	7
Kontinuitetshantering och kontinuitetsplan	7
Nödvatten.....	7
Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	7
Ansvarsfördelning gällande vattenförsörjningen och avloppshanteringen.....	7
Kommunens ansvar	7
VA-huvudmannens ansvar	8
Delat ansvar.....	8
Referenser	9

Inledning

Borgholm Energis nödvatten och VA-kontinuitetsplan är uppdelad i tre delar, A, B och C. Se schematisk bild i **Figur 1** nedan.

Figur 1. Bild på delarna A, B och C i Borgholm Energis nödvatten- och VA-kontinuitetsplan.

Detta dokument utgör Del A – Öppen information. Del A innehåller inga sekretessbelagda uppgifter och är därför tillgänglig för allmänheten. Del B och C är sekretessbelagda enligt OSL 18 kap. 13.

Att upparbeta olika typer av beredskapsplaner är en viktig del i förberedelsearbetet för att hantera och minimera negativa effekter av en svår situation eller händelse. Alla tänkbara scenarier kan inte planeras i detalj, men att kontinuerligt arbeta med planering och ha tillgång till uppdaterade planunderlag är till hjälp i olika akuta händelser. Planerna hållas uppdaterade och revideras regelbundet, till exempel med hjälp av beredskapsövningar.

Beredskapsövningar används som en utvärdering och utveckling av planerna och beredskapen. Övningarna skapar en mental förberedelse samt roll- och arbetsfördelning. Styrkor och brister upptäcks och kartläggs vid övningar och möjliggör förbättringar. Borgholm Energi eftersträvar att öva minst en gång per år, antingen organiserat inom bolaget eller tillsammans med andra.

För att säkerställa förmågan att hantera händelser, arbetar Borgholm Energi aktivt med risk- och sårbarhetsanalyser, planer för hur händelser ska hanteras, genomföra utbildningar och övningar samt dra lärdom av erfarenheter från inträffade händelser.

Borgholm Energis nödvatten- och VA-kontinuitetsplan är ett stöd för personalen vid en händelse som kan leda till kris inom vattenförsörjningen.

Hot och risker mot dricksvattenförsörjning och avloppshantering

Hot och risker mot dricksvattenförsörjningen delas generellt in i akuta hot och diffusa långsamma hot. Två exempel på akuta hot är omfattande läckor på vattenledningar och vattenburen smitta. Två exempel på diffusa långsamma hot är vattenbrist och föroreningar där halter av oönskade ämnen ökar långsamt över tid i dricksvattnet.

För att avloppshantering ska fungera krävs bland annat fungerande ledningsnät, pumpstationer och avloppsreningsverk. Två exempel på hot mot avloppshantering är störningar i elförsörjningen och begränsad tillgång till kemikalier.

Information vid en kris eller störning

Vid en störning i dricksvattenförsörjningen eller avloppshantering informerar Borgholm Energi i huvudsak allmänheten via sin hemsida och app. Om det inträffar en kris som innebär störningar i till exempel elförsörjning kommer information delges på anslagstavlor vid kyrkor. Vid en större störning kan media tillhandahålla information, exempelvis radio P4 Kalmar.

Vid störningar i dricksvattenförsörjningen

Vid en kris som innebär störningar i dricksvattenförsörjningen samlas Borgholm Energis krisgrupp för att hantera situationen och göra nödvändiga åtgärder. Efter att krisen är över, analyseras situationen; vad har skett och hur kan man förebygga att det sker igen.

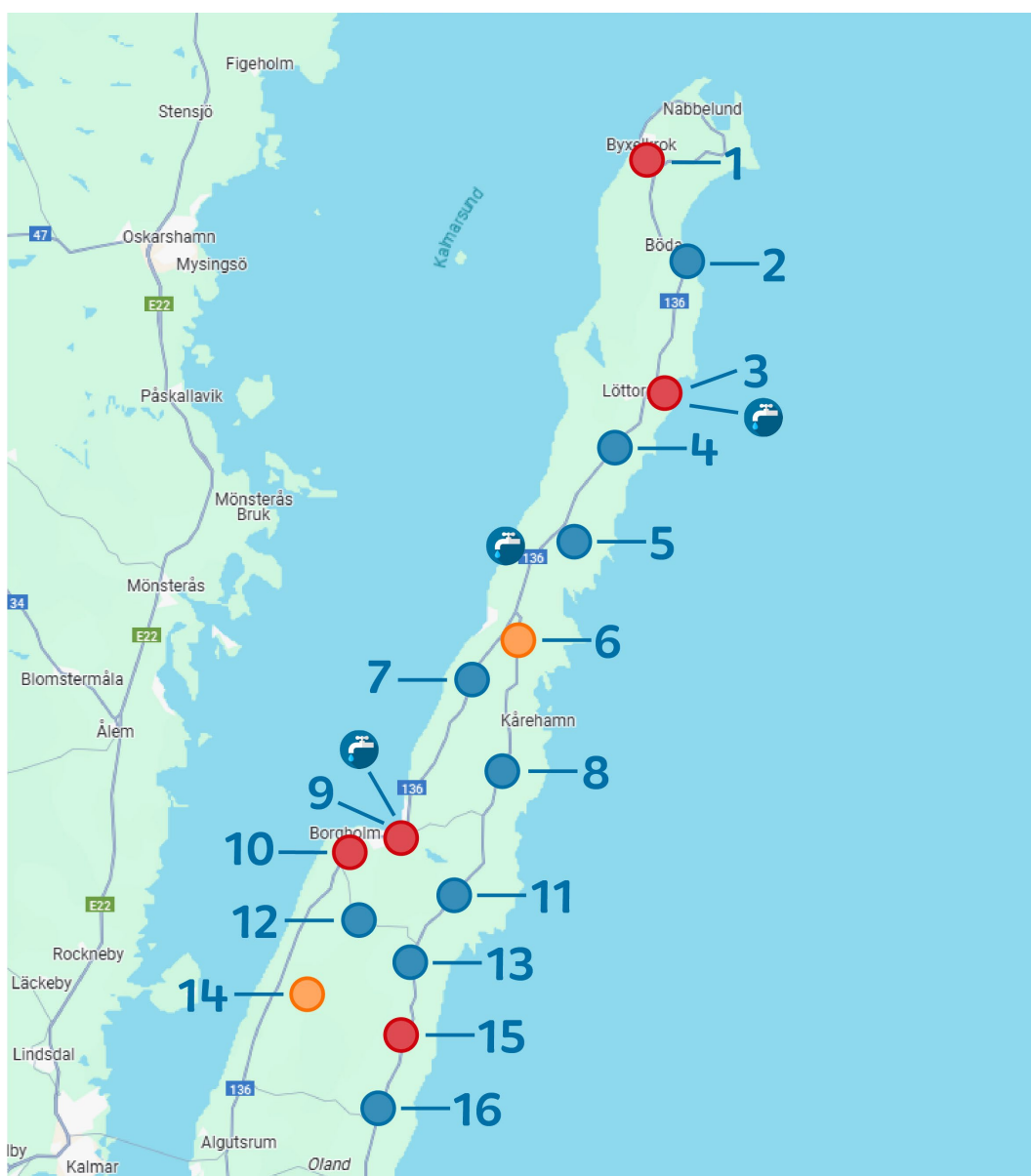
Till krisgruppen finns operativa arbetsgrupper som utför det som krisgruppen beslutar. Arbetet genomförs i tätt samarbete med kommun, länsstyrelse och andra berörda aktörer.

Vid en driftstörning som medför att vattenleveransen inte kan upprätthållas, kan Borgholm Energi, utan att vara skyldigt därtill, placera ut nödvattentankar. Nödvattentankar ställs vid prioriterade abonnenter (se **Tabell 1**) samt på platser tillgängliga för allmänheten (se **Figur 2** och **Tabell 2**). Borgholm Energi friskriver sig från ansvar för såväl utplaceringens omfattning och genomförande som för tillgängligheten till nödvatten i sådana situationer.

Tabell 1. Prioriterade abonnenter vid störningar i dricksvattenförsörjningen. Vid utplacering av nödvattentankar, prioriteras abonnenterna enligt prio 1 och därefter prio 2.

Prio 1	Prio 2
Storkök	Skolor
Äldreomsorg	Förskolor
Vårdcentraler	Särskilda boenden

Nödvattentankar till allmänheten kommer att placeras vid utvalda kyrkorna i kommunen (se **Figur 1** och **Tabell 2**). Hur lång tid det tar innan tankarna är utplacerade kan variera, platserna som är klassade som prio 1 får tankar utplacerade först. Borgholm Energi har även 3 st vattenkiosker där det finns möjlighet att hämta vatten, förutsatt att det finns godkänt dricksvatten tillgängligt. Vattenkioskerna är markerade med vattenkransymboler i **Figur 1**.

Figur 2. Placering av nödvattentankar vid störning i dricksvattenförsörjningen tillsammans med vattenkiosker (kranvattensymbol). Nödvattentankarna prioriteras enligt prio 1 (röd), prio 2 (orange) och prio 3 (blå) och placeras på kyrkans parkering. Adress till samtliga punkter i kartan ses i Tabell 2.

Tabell 2. Lista på placering av nödvattentankar vid störningar i dricksvattenförsörjningen. Vid utplacering av nödvattentankar, prioriteras platserna enligt prio 1 och därefter prio 2.

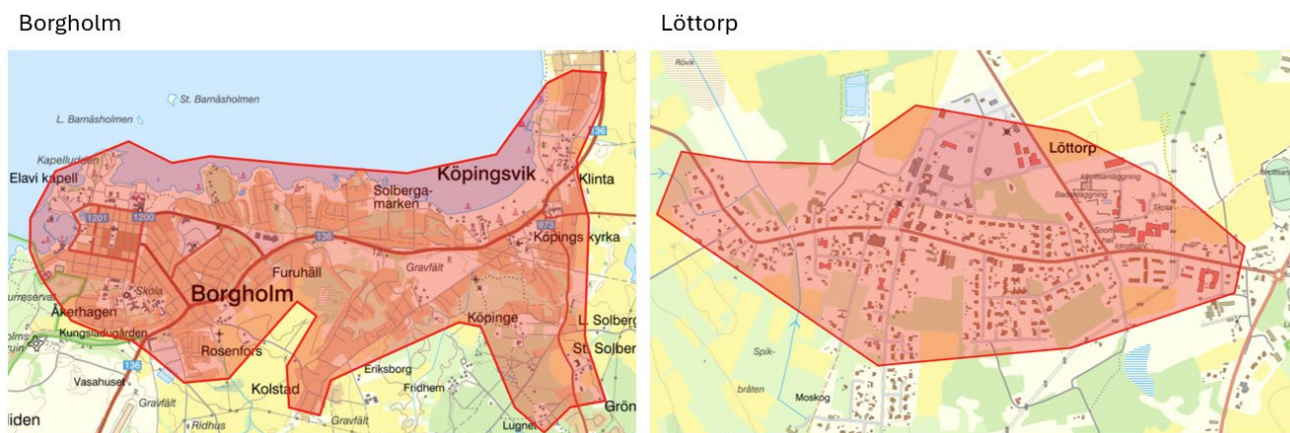
Nr	Prioritet	Plats	Adress
1	1	St. Olofs kapell	Byxelkroksvägen 73, 387 75 Byxelkrok
2	3	Böda kyrka	Landsvägen Böda 45, 387 73 Löttorp
3	1	Högby kyrka	Högby Sjögata 6, 387 73 Löttorp
4	3	Källa kyrka	Källa-Hagaby Gamla väg 15, 387 73 Löttorp
5	3	Persnäs kyrka	Persnäs Bygata 11, 380 74 Löttorp
6	2	Föra kyrka	Föra 91, 387 91 Borgholm
7	3	Alböke kyrka	Alböke Kyrkgata 1, 387 96 Köpingsvik
8	3	Löts kyrka	Lötvägen, 387 96 Köpingsvik
9	1	Köpings kyrka	Kyrkallén 2, 387 50 Köpingsvik
10	1	Borgholms kyrka	Östra Kyrkogatan 8, 387 31 Borgholm
11	3	Bredsättra kyrka	Bredsättra 9, 387 95 Köpingsvik
12	3	Räpplinge kyrka	Tomteby 40, 387 94 Borgholm
13	3	Gärdslösa kyrka	Norra Gärdslösa 87, 387 93 Borgholm
14	2	Högsrum kyrka	Högsrumsvägen 2, 387 92 Borgholm
15	1	Långlöts kyrka	Folkeslunda 66, 386 94 Färjestaden
16	3	Runstens kyrka	Runsten 28, 386 94 Färjestaden
Vattenkiosk Löttorp			Sandvägen 2, 387 72 Löttorp
Vattenkiosk Sandvik			Östra Alvarvägen 27, 387 70 Löttorp
Vattenkiosk Köpingsvik			Fornanders väg 5, 387 90 Köpingsvik

Vid störningar i avloppshanteringen

Vid störningar som innebär att avloppshanteringen inte fungerar som vanligt finns det planer för att upprätthålla kritiska delar av avloppshanteringen. Hushåll och verksamheter inom områden med kommunalt avlopp kan behöva hantera sitt eget avloppsvatten under en tidsperiod.

De områden som kommer att prioriteras vid en omfattande störning är centrala Borgholm samt centrala Löttorp (se **Figur 3**). I övriga delar av kommunen kan invånarna uppmanas att hantera sitt avlopp på egen hand.

Vid lokala händelser eller mindre omfattande händelser kan olika delar av avloppsnätet påverkas, och prioriteringarna kan se olika ut beroende på situation, hur långvarig störningen bedöms kunna bli och vilka resurser som finns.

Figur 3. Kartbild med markering av de delar av Borgholm och Löttorp som prioriteras vid en omfattande och långvarig störning som påverkar avloppshanteringen.

Olika begrepp och dokument som behandlar beredskap, hot och risker mot dricksvattenförsörjningen och avloppshanteringen

Kontinuitetshantering och kontinuitetsplan

Kontinuitetshantering är det arbets sätt som säkerställer att en organisation kan driva sin mest kritiska verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka störningar som inträffar. Kontinuitetshantering består av olika delar: planering, upprättande av styrande dokument, analys av verksamheten, upprättande av kontinuitetsplaner samt uppföljning och upprätthållande av sådana planer.

En kontinuitetsplan ska beskriva tydligt och konkret hur kritiska delar av verksamheten ska kunna upprätthållas under ett avbrott eller en störning. Med stöd av planen är det möjligt för en verksamhet att snabbt återhämta sig från störningar och avbrott i kritiska resurser. Utgångspunkten bör vara att alla i verksamheten ska kunna använda sig av planen vid behov.

Nödvatten

Nödvatten är dricksvatten som oftast distribueras i tankar och inte genom det ordinarie ledningsnätet. Begreppet nödvatten används i situationer som innebär någon form av samhällsstörning. Det kan innebära att tillgången till vatten är begränsad eller att leveranskedjan av dricksvatten av olika anledningar inte fungerar.

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

En risk- och sårbarhetsanalys (RSA) är ett första steg för att reducera risker, minska sårbarheter och förbättra förmågan att förebygga, motstå och hantera kriser och extraordinära händelser. Samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner ska göra en risk- och sårbarhetsanalys som utgår från risker och hot som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan. En RSA innefattar flera olika områden där vattenförsörjning är en av flera verksamheter.

Ansvarsfördelning gällande vattenförsörjningen och avloppshanteringen

I en krissituation är "ansvarsprincipen" grundläggande i det svenska krishanteringssystemet. Den innebär att den som normalt ansvarar för en verksamhet har ansvaret även i en krissituation.

Kommunens ansvar

Kommunerna ansvarar för den övergripande planeringen för hur mark- och vattenresurserna ska användas och reglerar det bland annat i översiktsplanen och detaljplaner. Kommunen ansvarar även för att besluta verksamhetsområden, miljöskydd och naturvård samt tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

Enligt livsmedelslagen (2006:804) är den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet även lokal kontrollmyndighet på livsmedels- och dricksvattenområdet. Den lokala kontrollmyndigheten ansvarar för att livsmedel och dricksvatten som produceras är säkra.

VA-huvudmannens ansvar

Ansvaret för att ordna allmänna vattentjänster (dricksvattenförsörjning, avloppsrening och dagvattenhantering) inom beslutade verksamhetsområden har i Borgholms kommun överlåtits till Borgholm Energi.

Delat ansvar

Det finns tre aktörer som alla har likvärdigt ansvar enligt lagstiftningar att informera konsumenterna vid föroreningar i dricksvattnet som kan vara ohälsosamt: lokal kontrollmyndighet (miljö- och hälsoskyddskontoret eller motsvarande), dricksvattenproducent och smittskyddsläkare. För den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller detta genom en distributionsanläggning reglerar LIVSFS 2022:12 att konsumenten omedelbart ska informeras och ges råd som är nödvändiga. Det är särskilt viktigt att samordna informationshanteringen vid händelser där förtäring innebär fara för hälsan, för att undvika olika budskap från dessa aktörer, och inte minst om en dricksvattenproducent försörjer mer än en kommun.

Referenser

Borgholm Energi (2025). Bevattningsförbud. <https://borgholmenergi.se/privat/vatten-och-avlopp/bevattningsforbud/> [2025-11-25]

Hav och vatten (2023). Ansvar för vatten – vem gör vad? <https://www.havochvatten.se/miljopaverkan-och-atgarder/miljopaverkan/vattenbrist/ansvar-for-vatten---vem-gor-vad.html> [2025-11-25]

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2020). Handbok i kommunal krisberedskap - 2. Kommunala verksamheter. Dricksvatten.